

Yttrande över Betänkandet allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet (SOU 2024:52)

Bakgrund och sammanfattning

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet *Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet*. SST delar utredningens bedömning om att det har skett en försämring av Sveriges säkerhetsläge, och vissa händelser vid allmänna sammankomster har bidragit till detta, liksom påverkat relationerna till andra länder. SST har granskat förslaget utifrån myndighetens uppdrag och kommenterar därför inte samtliga förslag.

Utredningen presenterar flera alternativa förslag, där huvudförslaget innebär en inskränkning av friheten att arrangera allmänna sammankomster, vilket kan leda till svåröverblickbara konsekvenser för medborgarnas möjligheter att använda sig av sina demokratiska rättigheter. SST ställer sig därför bakom det alternativa författningsförslaget i kapitel 18 och anser att en noggrant avvägd tillämpning av villkor kring tid och plats för allmänna sammankomster kan vara ett effektivt verktyg för att säkerställa Sveriges säkerhet.

Om förslaget antas, anser SST att det är positivt att den föreslagna lagstiftningen är tidsbegränsad, vilket möjliggör en noggrann utvärdering.

Allmänna synpunkter

Införandet av en ny vägransgrund för allmänna sammankomster, som föreslås i huvudförslaget, kan medföra konsekvenser som inte är lätta att överblicka. Tillit till myndigheter bygger delvis på transparens och förutsägbarhet, de föreslagna begränsningarna kan göra beslutsprocessen kring allmänna sammankomster mer oförutsägbar och mindre transparent. Detta kan negativt påverka tilliten, särskilt gentemot Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, och på sikt även gentemot andra myndigheter.

Som framgår i utredningen, bland annat genom Säkerhetspolisen konstaterande, riskerar förslagen också att påverka det demokratiska styrelseskicket negativt, då olika aktörer kan använda våld eller hot om våld för att påverka vad som får framföras vid allmänna sammankomster i Sverige. SST har i sitt arbete med att samordna trossamfundens krisberedskapsarbete i flera fall noterat att möjligheten att utöva sina fri- och rättigheter är

viktigt för att motverka ideologiskt motiverat våld och för att upprätthålla en levande och fungerande demokrati.

Förslaget att begränsa vissa utlänningars rätt att anordna eller delta i allmänna sammankomster innebär en betydande inskränkning av individers rätt till yttrandefrihet, mötesfrihet och demonstrationsfrihet. I betänkandet lyfts fram att det lagtekniskt är möjligt att undanta sammankomster för religionsutövning från förbudet, men något sådant undantag föreslås inte. Om ett undantag införs, föreslås det regleras i utlänningslagen eller i lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar. Betänkandet anger att det i första hand är mötesfriheten, och inte religionsfriheten som begränsas om en person inte tillåts delta i en gudstjänst. SST vill i detta sammanhang påminna om att religionsfriheten enligt Europakonventionen ...*innefattar frihet att byta religion eller tro och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller tro genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer.*¹ Vilket enligt SST innebär att en inskränkning av utlänningars möjlighet att ordna sammankomster för religionsutövning skulle kunna betecknas som en inskränkning av religionsfriheten.

SST vill även i detta sammanhang även påpeka att det även finns en risk att förslagen blir ineffektiva, eftersom allmänna sammankomster får genomföras utan tillstånd. Individer eller grupper kan välja att inte ansöka om tillstånd eller informera polisen om sina sammankomster. En inskränkning kan därför leda till att möjligheten till dialog med polisen och samverkan med andra aktörer går förlorad om aktörer väljer att inte söka tillstånd för sina sammankomster. Sådan samverkan har visat sig värdefull, som vid flera av den senaste tidens uppmärksammade manifestationer, exempelvis i samband med brännandet av religiösa böcker där Polis, SST och trossamfund har arbetat tillsammans med gott resultat.

Mot bakgrund av ovan nämnda synpunkter ställer sig SST bakom det alternativa författningsförslaget i kapitel 18 och anser att en noggrant avvägd tillämpning av villkor kring tid och plats för allmänna sammankomster bör vara ett effektivt verktyg för att säkerställa Sveriges säkerhet. SST anser även att det är positivt med en tidsbegränsad lagstiftning som kan utvärderas.

¹ Europakonventionen artikel 9

I detta ärende har direktören Isak Reichel beslutat. Tanja Viklund, handläggare för krisberedskapsfrågor har varit föredragande.

Isak Reichel
Direktör
Myndigheten för stöd till trossamfund

